

ปีที่ 43 ฉบับที่ 30 : 3 สิงหาคม 2555

Volume 43 Number 30 : August 3, 2012

สำนักโรคติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข / Bureau of Epidemiology, Department of Disease Control, Ministry of Public Health

สถานการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากการถูกเปลวหรือสะเก็ดดอกไม้ไฟหรือพลุ
ข้อมูลจากระบบเฝ้าระวังการบาดเจ็บแห่งชาติปี พ.ศ. 2554
(Severe Injuries from Fireworks-Related Injuries, 2011)

✉ a.rangpueng@gmail.com

อรุณี รังผึ้ง, พิมพ์ภา เตชะกมลสุข, อนงค์ แสงจันทร์ทิพย์, กาญจนีย์ ดำนาจแก้ว

สำนักโรคติดต่อ กรมควบคุมโรค

สำนักโรคติดต่อ กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข ได้วิเคราะห์สถานการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากการถูกเปลวหรือสะเก็ดดอกไม้ไฟหรือพลุ (Fireworks-related injuries) จากโรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บแห่งชาติ 28 แห่ง พบจำนวนผู้บาดเจ็บรุนแรง (ผู้บาดเจ็บที่บาดเจ็บไม่เกิน 7 วันเข้ารับการรักษาที่ห้องฉุกเฉินและรับไว้สังเกตอาการหรือรับไว้รักษาในโรงพยาบาลหรือเสียชีวิตตาย) ระหว่างปี พ.ศ. 2550 - 2554 พอสรุปได้ดังนี้

จำนวนผู้บาดเจ็บรุนแรงจากการถูกเปลวหรือสะเก็ดดอกไม้ไฟหรือพลุ (ICD-10 รหัส W 39) ระหว่างปี พ.ศ. 2550-2554 ทั้งสิ้น 2,587 ราย เฉลี่ยปีละ 517.4 ราย เสียชีวิต 6 ราย จำนวนผู้ป่วยมีแนวโน้มสูงขึ้น จากจำนวน 364 ราย ในปี พ.ศ. 2550 เป็น 642 ราย ในปี พ.ศ. 2554 หรือเพิ่มขึ้นประมาณ 1.76 เท่า โดยในปี พ.ศ. 2554 ผู้บาดเจ็บรุนแรงเป็นเพศชายร้อยละ 94.5 อายุเฉลี่ย (median) 17 ปี เป็นกลุ่มเด็กและเยาวชน 10-14 ปี ร้อยละ 23.83 รองลงมา คือ กลุ่มอายุ 15-19 ปี ร้อยละ 14.48 และกลุ่มอายุ 5-9 ปี ร้อยละ 14.33 เป็นนักเรียน/นักศึกษา ร้อยละ 44.46 รองลงมา คือ ผู้ใช้แรงงานร้อยละ 27.15 และเกษตรกร ร้อยละ 12.95

เดือนที่เกิดเหตุสูงสุด คือ เดือนตุลาคม รองลงมา คือ เดือนพฤศจิกายนของทุกปี (1,2) โดยเดือนตุลาคม มีแนวโน้มผู้บาดเจ็บรุนแรง ลดลงจากร้อยละ 30.3 และเดือนพฤศจิกายน ร้อยละ 19.00 ในปี พ.ศ. 2550 เป็นร้อยละ 21.96 และ ร้อยละ 15.88 (ตามลำดับ) เมื่อพิจารณาวันออกพรรษา (ตรงกับวันพุธที่ 12 ต.ค. 54) และวันลอยกระทง (วันพฤหัสบดีที่ 10 พ.ย. 54) ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากพลุ ร้อยละ 19.86 และ ร้อยละ 34.31 (ตามลำดับ) และเดือนมกราคม 54 มีแนวโน้มผู้บาดเจ็บรุนแรงสูงขึ้น จากร้อยละ 5.78 พ.ศ. 2550 เป็นร้อยละ 12.46 พ.ศ. 2554 (รูปที่ 2)

ช่วงเวลาเกิดเหตุสูงสุด คือ เวลา 18.01 - 20.00 น. ร้อยละ 21.42 รองลงมา คือ เวลา 16.01 - 18.00 น. ร้อยละ 16.25 และ 14.01-16.00 น. ร้อยละ 12.70 สถานที่เกิดเหตุ คือ บ้าน/บริเวณบ้านร้อยละ 72.43 รองลงมา คือ นา ไร่ สวน ร้อยละ 8.10 และสถานศึกษา ร้อยละ 5.92

การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในผู้บาดเจ็บรุนแรงจากเปลวสะเก็ดดอกไม้ไฟหรือพลุเฉลี่ย ร้อยละ 17.59 และมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยในปี พ.ศ. 2552 พบสัดส่วนการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์สูงสุด

◆ สถานการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากการถูกเปลวหรือสะเก็ดดอกไม้ไฟหรือพลุ ข้อมูลจากระบบเฝ้าระวังการบาดเจ็บแห่งชาติ ปี พ.ศ. 2554	465
◆ สถานการณ์ผู้ป่วยโรคติดเชื้อปอดอักเสบรุนแรงหรือเสียชีวิตไม่ทราบสาเหตุ จากระบบเฝ้าระวังโรคปอดอักเสบรุนแรง เดือนเมษายน - มิถุนายน 2555	470
◆ สรุปการตรวจข่าวการระบาดของโรคในรอบสัปดาห์ที่ 30 ระหว่างวันที่ 22 - 28 กรกฎาคม 2555	472
◆ ข้อมูลรายงานโรคเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ที่ 30 ระหว่างวันที่ 22 - 28 กรกฎาคม 2555	475

วัตถุประสงค์ในการจัดทำ

รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์

1. เพื่อให้หน่วยงานเจ้าของข้อมูลรายงานเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา ได้ตรวจสอบและแก้ไขให้ถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
2. เพื่อวิเคราะห์และรายงานสถานการณ์โรคที่เป็นปัจจุบัน ทั้งใน และต่างประเทศ
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการนำเสนอผลการสอบสวนโรค หรืองานศึกษาวิจัยที่สำคัญและเป็นปัจจุบัน
4. เพื่อเผยแพร่ความรู้ ตลอดจนแนวทางการดำเนินงานทางระบาดวิทยาและสาธารณสุข

คณะที่ปรึกษา

นายแพทย์สุชาติ เจตนเสน นายแพทย์ประยูร ภูนาค
นายแพทย์ธวัช จายนโยธิน นายแพทย์ประเสริฐ ทองเจริญ
นายแพทย์ดำนวน อึ้งชูศักดิ์ นายสัตวแพทย์ประวิทย์ ชุมเกษียร
นายองอาจ เจริญสุข

หัวหน้ากองบรรณาธิการ : นายแพทย์ภาสกร อัครเสวี

บรรณาธิการประจำฉบับ : บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์

บรรณาธิการวิชาการ : แพทย์หญิงพิมพ์ภา เตชะกมลสุข

นายแพทย์ฐิติพงษ์ ยิ่งยง

กองบรรณาธิการ

บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์ พงษ์ศิริ วัฒนาศุภกิจดต์ สิริลักษณ์ รัชชิวงศ์

ฝ่ายข้อมูล

สมาน สมบุญจันท์ ศศิธรันว มาแอดิยน พัชรี ศรีหมอก
น.สพ. ฮิรศักดิ์ ชักนำ สมเจตน์ ตั้งเจริญศิลป์

ฝ่ายจัดส่ง : พูนทรัพย์ เปียมณี เชิดชัย ดาราแจ่ม พรียา คล้ายพ้อ

ฝ่ายศิลป์ : ประมวล ทุมพงษ์

สื่ออิเล็กทรอนิกส์ : บริมาต ตักดีศิริสัมพันธ์

แนวทางการเฝ้าระวังใช้หัตถ์ในคน

- แนวทางการเฝ้าระวังใช้หัตถ์ในคน
- แบบส่งตัวอย่างเพื่อตรวจวินิจฉัยผู้ป่วยสงสัยใช้หัตถ์ใหญ่/ใช้หัตถ์คน
- แบบแจ้งผู้ป่วยกลุ่มอาการคล้ายใช้หัตถ์ใหญ่ (ILI) ในข่ายเฝ้าระวังทางระบาดวิทยา (AI 1)
- แนวทางการส่งตัวอย่างตรวจเชื้อใช้หัตถ์คน
- แบบสอบสวนผู้ป่วยสงสัยใช้หัตถ์ใหญ่/ใช้หัตถ์คน (AI-2)

สามารถดาวน์โหลดได้จากเว็บไซต์สำนักโรคระบาดวิทยาในกรณีพบผู้ป่วยสงสัยใช้หัตถ์คน ให้กรอกแบบรายงานผู้ป่วยอาการคล้ายใช้หัตถ์ใหญ่ (AI 1) ส่งสำนักโรคระบาดวิทยา ภายใน 24 ชั่วโมงไปที่ outbreak@health.moph.go.th หรือโทรสารที่หมายเลข 0-2591-8579 หรือ แจ้งทางโทรศัพท์ที่หมายเลข 0-2590-1882, 0-2590-1876, 0-2590-1895

ร้อยละ 20.94⁽²⁾ และใน ปี พ.ศ. 2554 ร้อยละ 18.76

โรงพยาบาลจังหวัดศรีสะเกษเฝ้าระวังการบาดเจ็บที่มีผู้บาดเจ็บรุนแรงจากเปลวสะเก็ดดอกไม้ไฟหรือพลุสูงสุด คือ โรงพยาบาลเชิงรายประชาชนนครราชสีมา ร้อยละ 11.68 รองลงมาคือ โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์และโรงพยาบาลขอนแก่น (ร้อยละ 9.19 และ 8.88 ตามลำดับ) โดยเดือนตุลาคม มีผู้บาดเจ็บรุนแรงจากเปลวสะเก็ดดอกไม้ไฟหรือพลุสูงสุด คือ โรงพยาบาลสรรพสิทธิประสงค์ (ร้อยละ 25.53) และ เดือนพฤศจิกายน คือ โรงพยาบาลเชิงรายประชาชนนครราชสีมา ร้อยละ 35.29 (ตารางที่ 1)

อวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บเปลวสะเก็ดดอกไม้ไฟหรือพลุมากที่สุด คือ ข้อมือและมือ ร้อยละ 47.58 (ICD-10, S60-69) ในจำนวนนี้จำแนกได้เป็นการแตกหักของนิ้วมือ (S 626) ร้อยละ 14.8 รองลงมา คือ นิ้วมือนิ้วมือขาดเปิดแผลโดยไม่มีบาดแผล ร้อยละ 6.4 และ นิ้วมือขาดทั้งหมดหรือบางส่วน ร้อยละ 3.89 อวัยวะที่ได้รับบาดเจ็บรองลงมา คือ ศีรษะ ร้อยละ 15.29 และ แผลถูกความร้อนและสารกัดกร่อนบริเวณผิวหนังร่างกายร้อยละ 8.14

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

1. แนวโน้มของผู้บาดเจ็บรุนแรงจากการถูกเปลวสะเก็ดดอกไม้ไฟหรือพลุ พ.ศ. 2550-2554 สูงขึ้น โดย ปี พ.ศ. 2554 มีจำนวนผู้บาดเจ็บรุนแรงสูงกว่าปี พ.ศ. 2550 ถึง 1.76 เท่า ควรให้ความรู้ประชาชนในการจุดดอกไม้ไฟ หรือ พลุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งก่อนวันออกพรรษา วันลอยกระทง และ วันสงกรานต์ปีเก่าขึ้นปีใหม่⁽²⁾ พลุและดอกไม้ไฟจัดเป็นวัตถุระเบิดชนิดหนึ่ง ตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490 รวมทั้งประกาศหลักเกณฑ์การควบคุมและกำกับดูแลการผลิต การค้า การครอบครอง การขนส่งดอกไม้เพลิง และวัตถุที่ใช้ในการผลิตดอกไม้เพลิง พ.ศ.2547 นายทะเบียนท้องที่ ควรให้ความสำคัญในการควบคุมการจำหน่ายช่วงเทศกาลดังกล่าว และประชาสัมพันธ์ให้ผู้ค้าผู้ผลิตพลุดอกไม้ไฟ รวมถึงประชาชนทราบว่าจำเป็นต้องมีการขออนุญาตค้าและผลิตให้ถูกต้อง หากฝ่าฝืนจะมีโทษตามพระราชบัญญัติอาวุธปืน และดอกไม้เพลิง มีโทษจำคุก 1 เดือนปรับไม่เกิน 1000 บาทหรือทั้งจำทั้งปรับ กรณีเล่นพลุดอกไม้ไฟที่สร้างความเสียหายให้กับผู้อื่นจะมีโทษตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา 220 โทษจำคุกไม่เกิน 7 ปี ปรับไม่เกิน 14,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ⁽³⁾

2. กลุ่มเด็กและเยาวชนอายุ ต่ำกว่า 20 ปี เป็นกลุ่มที่บาดเจ็บรุนแรงสูงสุดถึงร้อยละ 54 - 60 ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2541⁽¹⁾ เป็นต้นมา สถานที่เกิดเหตุส่วนใหญ่เกิดบริเวณบ้าน ควรมีการสอนและ

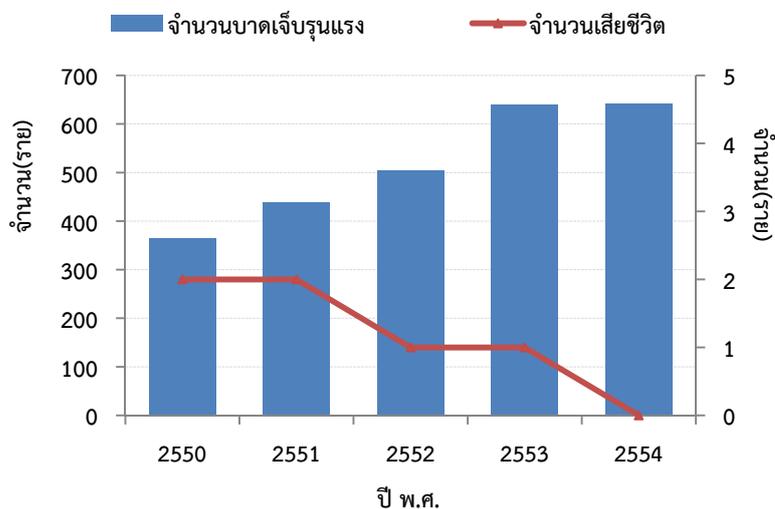
แนะนำเด็กในโรงเรียนและผู้ดูแลว่าเด็กไม่ควรเล่นดอกไม้ไฟ ประทัด หรือพลุ เพราะมีอันตรายถึงชีวิตและพิการได้ ห้ามเล่นผาด โผนตัดแปลงเพื่อความสนุก ไม่ควรให้เด็กอยู่ใกล้บริเวณที่มีการจุด ดอกไม้ไฟ ประทัดหรือพลุ ไม่ควรขายดอกไม้ไฟ ประทัดหรือพลุ ให้แก่เด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ^(4,5)

3. โรงเรียน สถานศึกษาควรมีส่วนร่วมในการป้องกัน ปัญหาการบาดเจ็บ เนื่องจาก สัตว์ส่วนของผู้บาดเจ็บจากพลุ ดอกไม้ไฟ สูงสุดในกลุ่มที่มีสถานภาพ นักเรียน และนักศึกษา และสัดส่วน บาดเจ็บสูงสุดอยู่ที่อายุ 10 - 15 ปี

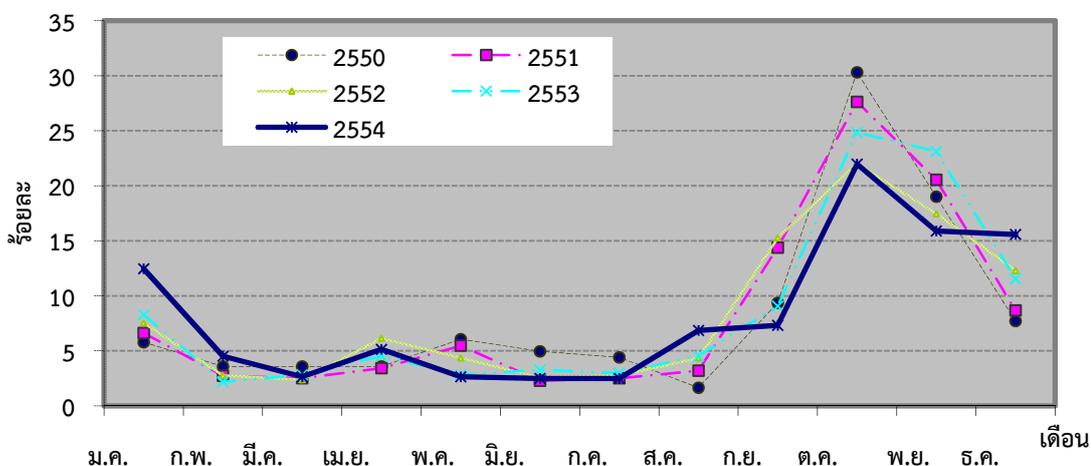
4. ผู้บาดเจ็บรุนแรงจากการถูกเปลว สะเก็ดดอกไม้ไฟหรือพลุ มีการตีพิมพ์เครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ร่วมด้วย ร้อยละ 17.59 ควรเฝ้าระวังการขายเครื่องตีพิมพ์แอลกอฮอล์ที่ผิดกฎหมายแก่เด็กและเยาวชนอายุต่ำกว่า 20 ปี ตลอดจนแจ้งเจ้าหน้าที่เมื่อพบเห็นสิ่งผิดปกติ การกระทำที่ละเมิดกฎหมายหรือสิทธิของผู้อื่น

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณโรงพยาบาลเครือข่ายเฝ้าระวังการบาดเจ็บ ระดับชาติ จำนวน 28 แห่ง 1.รพม.นครศรีธรรมราช 2.รพศ.ลำปาง 3.รพศ.หาดใหญ่ (สงขลา) 4.รพศ.พระปกเกล้า(จันทบุรี) 5.รพศ.สระบุรี 6.รพม.นครราชสีมา 7.รพศ.ขอนแก่น 8.รพ.เลิดสิน (กรุงเทพมหานคร) 9.รพ.นพรัตน์ราชธานี (กรุงเทพมหานคร) 10. รพศ.สวรรคร์ประชารักษ์ (นครสวรรค์) 11.รพท.พระนั่งเกล้า (นนทบุรี) 12.รพ.ชุมพรเขตอุดมศักดิ์ (ชุมพร) 13.รพศ.ราชบุรี 14. รพศ.ระยอง 15.รพศ.สุราษฎร์ธานี 16.รพ.เจ้าพระยาอภัยภูเบศร์ 17.รพท.บุรีรัมย์ 18.รพศ.สุรินทร์ 19.รพศ.เชียงใหม่ประชานุเคราะห์(เชียงใหม่) 20.รพศ.อุดรธานี 21.รพศ.อุดรดิตถ์ 22.รพศ.ยะลา 23.รพศ.นครปฐม 24.รพ.เจ้าพระยายมราช 25.รพศ.ตรัง 26.รพ.พระพุทธชินราช 27.รพท.ฉะเชิงเทรา และ 28.รพท.พระนครศรีอยุธยา

รูปที่ 1 จำนวนผู้บาดเจ็บรุนแรงและเสียชีวิตจากเปลว สะเก็ดดอกไม้ไฟหรือพลุ จำแนกตาม ปี พ.ศ. 2550 – 2554

รูปที่ 2 สัดส่วนผู้บาดเจ็บรุนแรงจากเปลว สะเก็ดดอกไม้ไฟหรือพลุ จำแนกตามเดือน ปี พ.ศ. 2550 – 2554

ตารางที่ 1 ร้อยละผู้บาดเจ็บรุนแรงจากเปลว สะเก็ดดอกไม้ไฟหรือพลุ จำแนกตามโรงพยาบาลเครือข่ายการบาดเจ็บ ปี พ.ศ. 2554

ลำดับ ที่	โรงพยาบาลเครือข่าย IS	ร้อยละบาดเจ็บรุนแรง ปี พ.ศ. 2554		
		ตุลาคม	พฤศจิกายน	รวมทั้งปี
1	สรรพสิทธิ์ประสงค์	25.53	0.98	9.19
2	ขอนแก่น	24.82	3.92	8.88
3	อุดรธานี	9.93	0.00	3.74
4	เขียงรายประชาชนนครราชสีมา	7.09	35.29	11.68
5	มหาสารชนครราชสีมา	5.67	3.92	3.58
6	สุรินทร์	4.96	2.94	3.74
7	ลำปาง	4.96	20.59	6.54
8	สระบุรี	2.13	5.88	5.14
9	อุดรดิตถ์	2.13	7.84	5.61
10	ราชบุรี	2.13	4.90	3.12
11	เจ้าพระยายมราช	2.13	0.00	2.18
12	พระปกเกล้า	1.42	2.94	1.25
13	นครปฐม	1.42	0.98	2.49
14	มหาสารชนครศรีธรรมราช	1.42	0.98	3.43
15	พระนครศรีอยุธยา	0.71	0.00	1.56
16	ระยอง	0.71	3.92	1.87
17	ปราจีนบุรี	0.71	0.98	0.31
18	สวรรคร์ประชารักษ์	0.71	0.00	4.83
19	สุราษฎร์ธานี	0.71	2.94	5.92
20	ยะลา	0.71	0.98	5.45
21	ชลบุรี	0.00	0.00	0.16
22	พิษณุโลก	0.00	0.00	1.87
23	หาดใหญ่	0.00	0.00	4.98
24	พระนังเกล้า	0.00	0.00	1.40
25	ฉะเชิงเทรา	0.00	0.00	0.47
26	ตรัง	0.00	0.00	0.47
27	นพรัตนราชธานี(กรุงเทพ)	0.00	0.00	0.16
	รวม	100.00	100.00	100.00

เอกสารอ้างอิง

1. กาญจนีย์ ดำนาจแก้ว. รายงานการบาดเจ็บรุนแรงและตายจากเปลว สะเก็ดดอกไม้ไฟหรือพลุ ปี 2541-2550 และ “วันลอยกระทง”. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ 2551; 39: 773-7.
2. พิมพ์ภา เตชะกมลสุข อรุณี รั้งผึ้ง อนุชงค์ แสงจันทร์ทิพย์. การบาดเจ็บรุนแรงจากถูกเปลวหรือสะเก็ดดอกไม้ไฟ หรือพลุ ปี พ.ศ.2551-2552 และปัญหาการบาดเจ็บที่เกี่ยวข้องกับการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ในช่วงเทศกาลวันลอยกระทงจากระบบเฝ้าระวังการบาดเจ็บระดับชาติ. .รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ 2553: 41: 697-700.

3. พระราชบัญญัติอาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธปืน พ.ศ. 2490. กระทรวงมหาดไทย. [สืบค้นวันที่ 20 กรกฎาคม 2555] เข้าถึงได้จาก URL: http://www.thailaws.com/body_thaiacts_a26.htm
4. The Nation Council on Fireworks Safety. Tips for public fireworks displays and tips on choosing safe fireworks. Available from: URL:<http://www.fireworksafety.com>
5. US Consumer Product Safety Commission. Fireworks Safety Tips 2004. Available from URL: <http://www.cdc.gov>

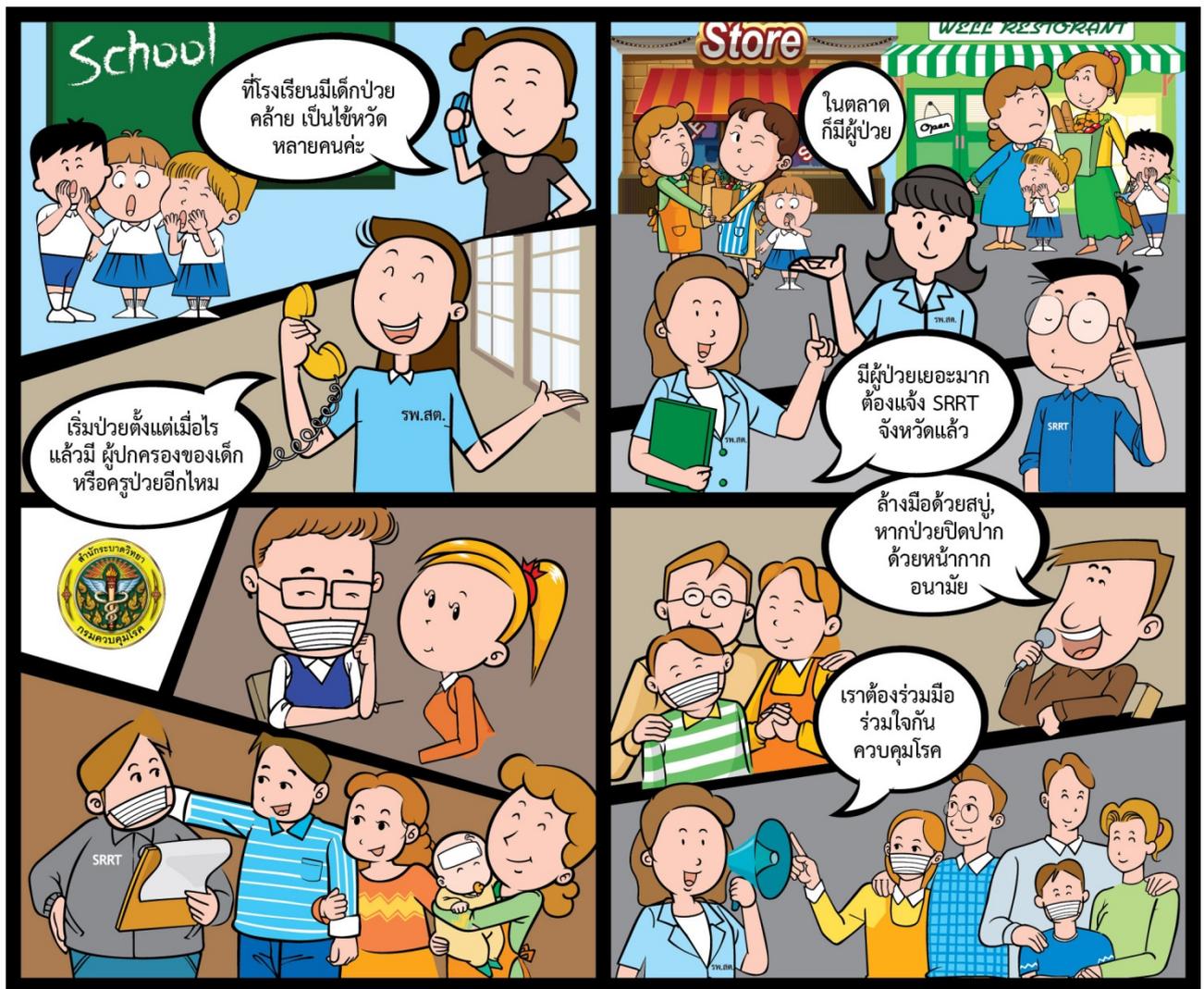
แนะนำการอ้างอิงสำหรับบทความนี้

อรุธา รังผึ้ง, พิมพีภา เตชะกมลสุข, อนงค์ แสงจันทร์ทิพย์, กาญจนีย์ ตำนาคแก้ว. สถานการณ์การบาดเจ็บรุนแรงจากการถูกเพลิงหรือสะเก็ดดอกไม้ไฟหรือพลุ ข้อมูลจากระบบเฝ้าระวังการบาดเจ็บแห่งชาติปี พ.ศ. 2554. รายงานการเฝ้าระวังทางระบาดวิทยาประจำสัปดาห์ 2555; 43: 465-9.

Suggested Citation for this Article

Rungpueng A, Techakamonsuk P, Sangjantip A, Dumnakkaew K. Severe Injuries from Fireworks - Related Injuries, 2011. Weekly Epidemiological Surveillance Report 2012; 43: 465-9.

*****

3 เร็ว รู้เร็ว แจ้งเร็ว ควบคุมโรคมี้องตนเอง

แจ้งเหตุ วัตถุประสงค์ทางด้านสาธารณสุขหรือข้อสงสัย

กับทีมเฝ้าระวังสอบสวนเคลื่อนที่เร็ว (SRRT) ที่สำนักงานสาธารณสุข หรือสถานบริการสาธารณสุขใกล้บ้านท่าน

หรือโทร สายด่วน 1422

กรมควบคุมโรค หน่วยงาน จากเห็นคนมีทางสุขภาพดี

www.boe.moph.go.th
www.dcc.moph.go.th